

Maarten van Andel: Investeren in fossiel is goed voor mens en natuur

Door [Maarten van Andel](#) - 9 januari 2025
Geplaatst in [Energietransitie](#) - [Klimaat](#)

Er groeit interne en externe kritiek op het zogenoemde '3D-beleggen' van Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PFZW) en diens uitvoeringsorganisatie PGGM. Daarin wordt 'naast risico en rendement ook duurzaamheid volledig geïntegreerd in het beleggingsproces'. Deze welluidende zin uit de beleidsfolder kan werknemers en pensioengerechtigden in de zorg echter miljarden euro's koopkrachtverlies gaan opleveren. Die werknemers en pensioengerechtigden zijn verplicht aangesloten bij PFZW, en het is omineus dat het bestuur op deze wijze bepaalt hoe het geld van hun klanten wordt belegd.

Pensioenfonds maakt goede sier met het geld van zijn klanten

Als ik in duurzaamheid wil investeren, beslis ik graag zelf hoe en wat. Ik ga ervan uit dat mijn pensioenfonds dat niet voor mij bepaalt, en het als zijn primaire taak ziet om mijn pensioengeld optimaal te laten renderen. Dat doet PFZW al niet meer zodra 'naast risico en rendement ook duurzaamheid volledig geïntegreerd wordt in het beleggingsproces'.

Duurzaamheid is immers geen risico- en rendementscriterium. Dat zou nog tot daaraan toe zijn als klanten van PFZW de keuzevrijheid zouden hebben om naar een ander pensioenfonds over te stappen, maar die hebben ze niet. Dat is onzindelijke gedwongen winkelnering met een monopolist die naar eigen inzicht andere belangen dan de jouwe meent te moeten dienen.

Maarten van Andel: Investeren in fossiel is goed voor mens en natuur

Het is onduidelijk welke belangen er überhaupt worden gediend met 3D-beleggen, behalve misschien het zwichten voor de 'eisen' van Extinction Rebellion en Christian Climate Action. Het is eveneens onduidelijk welke criteria het PFZW-bestuur hanteert bij het bepalen van duurzaamheid en 'impact'.

Het is daarentegen wel duidelijk dat investeren en beleggen in fossiel de komende twintig jaar goed is voor mens en milieu. Fossiele brandstoffen worden steeds schaarser en kostbaarder, maar blijven zeker tot 2050 essentieel voor alles wat we doen. Dat lijkt me een gezonde basis voor goede beleggingsrendementen met positieve impact op de samenleving en ook de natuur.

Meegaan met de waan van de dag leidt tot zwalkbeleid

Beleggen in duurzaamheid daarentegen is riskant en niet duurzaam zolang het gesubsidieerd wordt. Gesubsidieerde bedrijven en projecten zijn niet intrinsiek levensvatbaar en winstgevend, en worden dat mogelijk ook niet. Regeringen en parlementen komen en gaan, economieën groeien en krimpen, en een langdurige afhankelijkheid van subsidies is daarom een ongezonde beleggingsbasis. Het is kortom precies waar pensioenfondsen niet in zouden moeten beleggen. Ze moeten zich aan de wet houden, en zolang olie- en gasbedrijven wettige partijen met wettige activiteiten en producten zijn, behoren die niet uitgesloten te worden van beleggingsbeleid met andermands geld.

Bovendien is duurzaamheid een tamelijk willekeurig beleggingscriterium. Verduurzaming is wel belangrijk, maar dat zijn vrede en nog heel veel andere maatschappelijke thema's ook. Vijf jaar geleden waren investeringen in de wapenindustrie niet salonfähig en investeringen in biomassacentrales wel. Nu is het andersom. Meegaan met de publieke opinie en de politieke waan van de dag leidt tot zwalkbeleid, dan kun je wel bezig blijven. Het is niet iets waar pensioenfondsen, die geacht worden om in het belang van hun klanten tien jaar en langer vooruit te kijken, zich mee bezig zouden moeten houden.

Fossiel is onmisbaar voor de energietransitie

Fossiele brandstoffen zijn de komende decennia onmisbaar voor het maken van zonnepanelen, windmolens, elektrische auto's, waterstoffabrieken, CO₂-opslaginstallaties, stuwdammen, waterkrachtcentrales, kerncentrales, biomassaplantages en kunstmeststoffen. Fossiele brandstoffen zijn onontbeerlijk voor de groeiende mijnbouw van lithium, kobalt, koper, nikkel, neodymium en nog een dozijn andere zeldzame metalen die nodig zijn voor elektrificatie van mobiliteit, verwarming en industrie.

Fossiele brandstoffen zijn broodnodig voor de voedselvoorziening van 9 tot 10 miljard wereldburgers, voor waterhuishouding en irrigatie, voor voldoende schoon drinkwater, voor verwarming, mobiliteit, communicatie en veiligheid voor alle mensen op aarde. Fossiele brandstoffen zijn essentieel voor vliegtuigen, schepen en vrachtwagens die noodhulp bieden aan mensen in ramp- en oorlogsgebieden. Fossiele brandstoffen vormen de grondstoffen voor medicijnen, medische materialen, hoogwaardige kunststoffen, windmolenwieken en isolatiematerialen.

Maarten van Andel: Investeren in fossiel is goed voor mens en natuur

Alleen met fossiel wordt samenleving schoner en duurzamer

Als we niet meer zouden investeren in fossiele brandstoffen zouden onze welvaart, gezondheid, voedselvoorziening, veiligheid en ook de hele energietransitie afkalven. Dan zou de innovatie in de fossiele industrie tot stilstand komen. Dan zouden de winning en het gebruik van steenkool, olie en gas in de wereld niet zozeer afnemen maar wel steeds smeriger worden. Dan zouden het gas en de benzine die we nog heel lang nodig hebben steeds onbetaalbaarder worden voor minder welvarende mensen en landen. Dat noemden we nog geen twee jaar geleden energiearmoede.

Het domste wat pensioenfondsen, overheden en wij allemaal kunnen doen is niet meer investeren in fossiel. Dat zeg ik niet omdat de samenleving niet schoner en duurzamer zou moeten worden, maar omdat we die alleen met fossiele brandstoffen schoner en duurzamer kunnen maken. Overheden hebben in het publieke domein de taak om daartoe effectieve wetten te maken. Pensioenfondsen hebben in het private domein de taak om de belangen van hun klanten te dienen, conform de wetten die overheden hebben gesteld.

Die scheiding tussen publiek en privaat domein is de grootste verworvenheid van onze westerse democratie. De scheiding tussen kerk en staat is daar een onderdeel van, evenals de vrijheid van vergadering, godsdienst, meningsuiting en demonstratie. Veel landen in de wereld kennen zo'n scheiding niet, met als gevolg dat religies en overheden achter de voordeur kunnen kruipen en bepalen wat mensen moeten doen, vinden en geloven. George Orwell heeft daar ooit een beroemd boek over geschreven, *1984*.

Als private partijen zoals pensioenfondsen zich echter met andermans geld publieke taken zoals verduurzaming van de maatschappij gaan aanmeten, zonder dat de eigenaren van dat geld daaruit kunnen stappen, vervaagt de kostbare verworvenheid van scheiding van publiek en privaat domein. Dan worden alle zo belangrijke en gekoesterde zorgmedewerkers in een publieke richting gedwongen die ze als privépersoon misschien helemaal niet willen omdat hun pensioen daarmee op losse schroeven komt te staan.

Duurzaamheidsbeleid is tot een dogma geworden

Ik heb begrepen dat de Chief Economist en de Academische Adviesraad van uitvoeringsorganisatie PGGM monddood zijn gemaakt vanwege kritiek op het 3D-beleggingsbeleid van het bestuur. Dat lijkt me in elk geval in strijd met de S en de G van hun ESG-beleid, Environmental, Social & Governance. Critici en klokkenluiders zouden omarmd moeten worden, niet monddood gemaakt. Duurzaamheidsbeleid is daarmee tot een dogma geworden dat niet meer ter discussie mag staan, in plaats van een rationeel proces waarin voor- en nadelen kritisch worden afgewogen. Daar worden mens en milieu niet beter van, en de klanten van PFZW al helemaal niet.

Maarten van Andel is chemicus en publiceerde in 2023 [Kies Wijzer Klimaat](#). **Praktische gids voor consument en kiezer**. Dit verhelderende boek verscheen bij Uitgeverij Blauwburgwal, kost €17,50 en

WYNIA'S WEEK

Maarten van Andel: Investeren in fossiel is goed voor mens en natuur

is overal verkrijgbaar, ook [in de winkel van Wynia's Week](#).

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, [ook in het nieuwe jaar 2025](#)? Hartelijk dank!